

Kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja seal elamise tingimused ***I

Euroopa Parlamendi 25. veebruari 2014. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv kolmandate riikide kodanike teadustöö, õpingute, õpilasvahetuse, tasustatud ja tasustamata praktika, vabatahtliku teenistuse ja au pair'ina töötamise eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta (uuesti sõnastatud) (COM(2013)0151 – C7-0080/2013 – 2013/0081(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus – uuesti sõnastamine)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2013)0151),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artikli 79 lõike 2 punkte a ja b, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C7-0080/2013),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
 - võttes arvesse Kreeka Esindajatekogu poolt subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtete kohaldamist käsitleva protokoll nr 2 alusel esitatud põhjendatud arvamust, mille kohaselt seadusandliku akti eelnõu ei vasta subsidiaarsuse põhimõttele,
 - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 18. septembri 2013. aasta arvamust¹,
 - võttes arvesse Regioonide Komitee 28. novembri 2013. aasta arvamust²,
 - võttes arvesse 28. novembri 2001. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet õigusaktide uuesti sõnastamise tehnika süstemaatilise kasutamise kohta³,
 - võttes arvesse vastavalt kodukorra artikli 87 lõikele 3 saadetud õiguskomisjoni 20. septembri 2013. aasta kirja kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonile,
 - võttes arvesse kodukorra artikleid 87 ja 55,
 - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit ning tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni ja õiguskomisjoni arvamusi (A7-0377/2013),
- A. arvestades, et Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni õigusteenistuste konsultatiivse töörühma arvamuse kohaselt ei sisalda kõnealune ettepanek muid sisulisi muudatusi peale nende, mis on ettepanekus esile toodud, ning arvestades, et varasemate õigusaktide muutmata sätete ja nimetatud muudatuste kodifitseerimise osas piirdub

¹ ELT C 341, 21.11.2013, lk 50.

² ELT C 114, 15.4.2014, lk 42.

³ EÜT C 77, 28.3.2002, lk 1.

ettepanek üksnes kehtivate õigusaktide kodifitseerimisega ilma sisuliste muudatusteta;

1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha, võttes arvesse Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni õigusteenistuste konsultatiivse töörühma soovitusi;
2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon kavatseb seda oluliselt muuta või selle muu tekstiga asendada;
3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 25. veebruaril 2014. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/.../EL, kolmandate riikide kodanike teadustöö, õpingute, õpilasvahetuse, tasustatud ja tasustamata praktika, vabatahtliku teenistuse ja „au pair’ina” töötamise eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta (uuesti sõnastatud)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 79 lõike 2 punkte a ja b,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt³

¹ ELT C 341, 21.11.2013, lk 50.

² ELT C 114, 15.4.2014, lk 42.

³ Euroopa Parlamendi 25. veebruari 2014. aasta seisukoht.

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu direktiivis 2004/114/EÜ¹ ja nõukogu direktiivis 2005/71/EÜ² tuleb teha mitmeid muudatusi. Selguse huvides tuleks kõnealused direktiivid uuesti sõnastada.
- (2) Käesolev direktiiv peaks ka vastama vajadustele, mis tehti kindlaks kahe direktiivi rakendamise aruandes³, et parandada leitud puudujääke, **tagada läbipaistvus** ja **õiguskindlus ning** pakkuda ühtset õiguslikku raamistikku erinevate kolmandatest riikidest liitu saabuvate rühmade jaoks. Seega peaks direktiiv lihtsustama ja ühtlustama erinevate rühmade suhtes kehtivad sätted üheks õigusaktiks. Hoolimata käesoleva direktiiviga hõlmatud rühmade erinevustest, jagavad nad siiski mitmeid jooni, mis muudavad võimalikuks nende käsitlemise liidu tasandi ühtses õiguslikus raamistikus.

[ME 1]

¹ Nõukogu 13. detsembri 2004. aasta direktiiv 2004/114/EÜ kolmandate riikide kodanike riiki lubamise kohta õpingute, õpilasvahetuse, tasustamata praktika või vabatahtliku teenistuse eesmärgil (ELT L 375, 23.12.2004, lk 12).

² Nõukogu 12. oktoobri 2005. aasta direktiiv 2005/71/EÜ kolmandate riikide kodanike teadusuuringute eesmärgil riiki lubamise erimenetluse kohta (ELT L 289, 3.11.2005, lk 15).

³ COM(2011)0587 (lõplik) ja COM(2011)0901 (lõplik).

- (3) Käesolev direktiiv peaks aitama kaasa Stockholmi programmi eesmärgile, milleks on kolmandate riikide kodanike riiki sisenemist ja seal elamist käsitlevate siseriiklike õigusaktide lähendamine. Sisseränne väljastpoolt ELi on üks võimalus suurendada kõrge kvalifikatsiooniga inimeste osakaalu ning eelkõige on suurenemas nõudlus kolmandate riikide kodanikest üliõpilaste ja teadlaste järele. Neil on oluline roll liidu tähtsa ressursi – inimkapitali – moodustamisel, millega tagatakse arukas, jätkusuutlik ja kaasav majanduskasv ning aidatakse seeläbi kaasa strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide saavutamisele.
- (4) Kahe direktiivi rakendamise aruannetes esile tõstetud puudused on peamiselt seotud riiki lubamise tingimuste, õiguste, menetluslike tagatiste, üliõpilaste juurdepääsuga tööturule õpingute ajal, ELi-sisese liikuvuse sätete ja ühtlustamise puudumisega, sest teatavate rühmade, näiteks vabatahtlike, kooliõpilaste ja tasustamata praktikantide hõlmatus direktiividega on jäetud liikmesriikide otsustada. Hilisem laiem konsulteerimine on ka toonud ilmsiks vajaduse pakkuda teadlastele ja üliõpilastele paremaid töö otsimise võimalusi ning *au pair*’idele ja tasustatud praktikantidele paremat kaitset, mida kehtivates direktiivides ei ole käsitletud.

- (5) Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala järkjärguliseks loomiseks sätestab alusleping meetmed, mis tuleb võtta varjupaiga, sisserände ja kolmandate riikide kodanike õiguste kaitse valdkonnas.
- (6) Käesoleva direktiivi eesmärk peaks ka olema inimestevaheliste kontaktide ja liikuvuse toetamine liidu välispoliitika olulise osana, eelkõige suhetes Euroopa naabruspoliitikas osalevate riikide ja liidu strateegiliste partneritega. Samuti tuleks enam aidata kaasa rännet ja liikuvust käsitlevale üldisele lähenemisviisile ja liikuvuspartnerlustele, mis moodustavad konkreetse raamistiku dialoogiks ja koostööks liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel, sealhulgas hõlbustades ja korraldades seaduslikku rännet.
- (7) „Ränne“ käesoleva direktiivi mõistes peaks edendama teadmiste ja oskuste loomist ja omandamist. See moodustab asjaomaste rändajate, nende päritoluriigi ja vastuvõtva liikmesriigi jaoks vastastikuse rikastumise keskkonna ning aitab edendada paremat üksteisemõistmist kultuuride vahel, ***tugevdades kultuurisidemeid ja rikastades kultuurilist mitmekesisust.*** [ME 3]

- (8) Käesolev direktiiv peaks edendama liidu atraktiivsust teaduse ja innovatsiooni keskmene ning tugevdama liidu positsiooni üleilmses konkurentsisis talentide nimel ***ning tagama niimoodi liidu üldise konkurentsivõime tugevnemise ja kasvu hoogustumise, luues töökohad, mis aitavad suuresti kaasa SKP kasvule.*** Liidu avamine kolmandate riikide kodanikele, keda võidakse lubada riiki teadustöö eesmärgil, moodustab ka osa juhtalgatusest „Innovaatiline liit”. Ka Euroopa teadusruumi peaesmärgina kinnitati liidu ja kolmandatest riikidest pärit teadlaste jaoks avatud tööturu loomist, milles teadlased, teadmised ja tehnoloogia vabalt ringlevad. [ME 4]

- (9) Asjakohane on hõlbustada teadlaste riiki lubamist riiki lubamise menetluse kaudu, mis ei sõltu teadlase õigussuhtest vastuvõtva teadusasutusega, ning loobudes tööloa nõudmisest lisaks elamisloale või pikaajalisele viisale. See menetlus peaks põhinema liikmesriikide teadusasutuste ja sisserändeasutuste koostööl. Kolmandate riikide teadlaste liitu sisenemise ning seal elamise hõlbustamiseks ja kiirendamiseks peaks see andma teadusasutustele tähtsa rolli riiki lubamise menetluses, kuid säilitama liikmesriikidele eesõigused sisserändepoliitika osas. Eelnevalt liikmesriikide poolt heaks kiidetud teadusasutustel peaks olema võimalik alla kirjutada vastuvõtulepingule kolmanda riigi kodanikuga uurimisprojekti tegemiseks. Liikmesriigid peaksid andma vastuvõtulepingu alusel välja loa, kui sisenemis- ja elamistingimused on täidetud.
- (10) Kuna püüe saavutada eesmärki investeerida 3% SKPst teadusesse on suures osas seotud erasektoriga, kuhu seetõttu tuleb järgnevatel aastatel tööle võtta rohkem teadlasi, siis peaksid käesoleva direktiivi kohaselt heaks kiidetavad teadusasutused kuuluma kas avalikku või erasektorisse.

- (11) Liidu atraktiivsemaks muutmiseks kolmandate riikide kodanikest teadlaste *ja üliõpilaste* jaoks, tuleks nõukogu direktiivis 2003/86/EÜ¹, määratletud teadlaste *ja üliõpilaste* pereliikmed lubada riiki koos ~~teadlastega~~ *nendega*. Nad peaksid saama kasutada liidusiseseid liikuvussätteid, samuti peaks neil olema juurdepääs tööturule.
[ME 5]
- (12) Võimaluse korral tuleks liikmesriike julgustada kohtlema doktorante võrdselt teadlastega.
- (13) Käesoleva direktiivi rakendamine ei tohiks soodustada ajude äravoolu tärkava turumajandusega maadest või arengumaadest. Meetmed teadlaste taasintegreerimiseks nende päritoluriiki tuleks võtta koostöös päritoluriikidega, et kehtestada terviklik migratsioonipoliitika.

¹ Nõukogu 22. septembri 2003. aasta direktiiv 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta (ELT L 251, 3.10.2003, lk 12).

- (14) Selleks et kogu Euroopast saaks maailmas õpingute ja praktika tippkeskus, tuleks täiustada, **lihtsustada ja kergendada** neil eesmärkidel liitu tulla soovivate isikute suhtes kohaldatavaid riiki sisenemise ja seal elamise tingimusi. See on kooskõlas Euroopa kõrgharidussüsteemide ajakohastamise tegevuskava¹ eesmärkidega, eelkõige Euroopa kõrghariduse rahvusvaheliseks muutmise kontekstis. Liikmesriikide asjakohaste õigusaktide lähendamise **kolmandate riikide kodanike jaoks soodsamate eeskirjade suunas** on osa sellest püüdlusest. [ME 6]

¹ COM(2011)0567 (lõplik).

- (15) Bologna deklaratsiooniga¹ algatatud Bologna protsessi laiendamine ja süvendamine on andnud tulemuseks kõrgharidussüsteemide järkjärgulise lähendamise nii osalevates riikides kui ka mujal. Selle põhjuseks on asjaolu, et riiklikud ametiasutused on toetanud üliõpilaste ja akadeemilise personali liikuvust ning kõrgharidusasutused on integreerinud liikuvuse oma õppekavasse. See peab kajastuma ka paremates üliõpilaste suhtes kohaldatavates ELi-sisest liikuvust käsitlevates sätetes. Euroopa kõrghariduse atraktiivseks ja konkurentsivõimeliseks muutmine on üks Bologna deklaratsiooni eesmärke. Bologna protsess on aidanud luua Euroopa kõrgharidusruumi. Euroopa kõrgharidussektori ühtlustamine on muutnud Euroopas õppimise kolmandate riikide kodanikest üliõpilaste jaoks atraktiivsemaks. ***Paljude kolmandate riikide osalemine Bologna protsessis ja liidu üliõpilaste liikuvuse programmides muudab ühtlustatud ja lihtsustatud asjaomaste riikide kodanike liikuvust reguleerivate eeskirjade kehtestamise hädavajalikuks.*** [ME 7]
- (16) Käesoleva direktiiviga hõlmatud üliõpilaste ettevalmistuskursuste kestus ja muud tingimused tuleks kindlaks määrata liikmesriikidel kooskõlas nende siseriiklike õigusaktidega.

¹ Euroopa haridusministrite 19. juuni 1999. aasta ühisdeklaratsioon.

- (17) Üliõpilase vastuvõttu kõrgemasse õppeasutusse võiks muude võimaluste hulgas tõendada ka kirja või tõendiga tema üliõpilaste nimekirja kandmise kohta.
- (18) Piisavate toimetulekuvahendite olemasolu hindamisel tuleks arvesse võtta ka stipendiumeid.
- (19) Kuigi liikmesriikidel oli õigus otsustada, kas nad kohaldavad direktiivi 2004/114/EÜ kooliõpilaste, vabatahtlike ja tasustamata praktikantide suhtes, peaksid nimetatud rühmad kuuluma käesoleva direktiivi kohaldamisalasse, et hõlbustada nende riiki sisenemist ja seal elamist ning tagada nende õigused. Käesolevat direktiivi tuleks kohaldada ka *au pair*'ide ja tasustatud praktikantide suhtes, et tagada nende seadusjärgsed õigused ja kaitse.
- (20) Liitu tööle saabuvad ettevõtjasiseselt üleviidavad tasustatud praktikandid ei peaks kuuluma käesoleva direktiivi reguleerimisalasse, kuna nende suhtes kohaldatakse [direktiivi 2013/xx/EL ettevõtjasisese üleviimise kohta].

- (21) Kuna praegu puudub seoses kolmandate riikide kodanikest *au pair*'idega liidu tasandi õiguslik raamistik, millega tagada nende õiglane kohtlemine, tuleks kehtestada sätted, mis käsitleksid nende kui eriti haavatava rühma konkreetseid vajadusi. Käesoleva direktiiviga tuleks ette näha tingimused, mida peaksid täitma nii *au pair* kui ka vastuvõttev perekond, eelkõige seoses nendevahelise lepinguga, mis peaks sisaldama selliseid üksikasju nagu taskuraha saamine¹.
- (22) Kui kõik riiki lubamise üldised ja eritingimused on täidetud, peaksid liikmesriigid kindlaksmääratud tähtaja jooksul andma välja loa, s.t pikaajalise viisa ja/või elamisloa, ***mida ei tohiks raskendada ega takistada lisanõuetega***. Kui liikmesriik annab elamisloa välja ainult oma territooriumil ja kõik käesoleva direktiivi tingimused riiki lubamiseks on täidetud, peaks liikmesriik asjaomasele kolmanda riigi kodanikule andma vajalikud viisad. [ME 8]
- (23) Loal tuleks märkida asjaomase kolmanda riigi kodaniku staatus ja vastavad liikuvusmeetmeid sisaldavad liidu programmid. Liikmesriik võib esitada täiendava teabe paber kandjal või elektrooniliselt, juhul kui see ei loo lisatingimusi.

¹ Euroopa Nõukogu kokkulepe *au pair*'ina töötamise kohta, artikkel 8.

- (24) Käesoleva direktiivi kohaste lubade erinev ajaline kestus peaks kajastama iga rühma riigis viibimise konkreetset laadi.
- (25) Liikmesriigid ~~võivad taotlejalt taotluste menetlemise eest tasu võtta. Tasu peaks~~ ***võiksid kaaluda tasust loobumist kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja elamise eest käesoleva direktiivi kohaldamise eesmärgil. Juhul kui liikmesriigid peaksid kolmandate riikide kodanikelt nõudma tasu maksmist, peaks see*** olema proportsionaalne riigis viibimise eesmärgiga ***ja ei tohiks takistada käesoleva direktiivi eesmärkide saavutamist.*** [ME 9]
- (26) Käesoleva direktiiviga kolmandate riikide kodanikele antud õigused ei tohiks sõltuda sellest, kas luba on antud välja pikaajalise viisa või elamisloana.
- (27) Käesolevas direktiivis hõlmab mõiste „riiki lubamine” kolmandate riikide kodanike sisenemist liikmesriiki ja elamist liikmesriigis.
- (28) Käesoleva direktiiviga sätestatud riiki lubamisest võib keelduda nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel. Eelkõige võib riiki lubamisest keelduda, kui liikmesriik leiab faktidele tuginevas hinnangus üksikjuhtumi korral, et asjaomane kolmanda riigi kodanik kujutab võimalikku ohtu avalikule korrale; ***või*** avalikule julgeolekule ~~või~~ rahva tervisele. [ME 10]

- (29) Vastuvõtmise taotluse põhjuseid käsitlevate kahtluste korral peaks liikmesriik olema võimeline nõudma kõiki tõendeid, mis on vajalikud taotluse asjakohasuse hindamiseks, eelkõige taotleja kavandatavate õpingute või praktika eesmärkide osas, selleks et võidelda käesolevas direktiivis sätestatud protseduuride kuri- ja väärarvitamise vastu.
- (30) Riiklikud ametiasutused peaksid käesoleva direktiivi kohaselt liikmesriiki lubamist taotlevaid kolmandate riikide kodanikke teavitama taotluse kohta tehtud otsusest. Nad peaksid seda tegema kirjalikult niipea kui võimalik ja hiljemalt 60-30 päeva jooksul alates taotluse esitamise kuupäevast. ~~esitamisest või niipea kui võimalik ja hiljemalt 30 päeva jooksul taotluse esitamisest, juhul kui tegu on liikuvusmeetmeid sisaldavate liidu programmidega hõlmatud teadlaste ja üliõpilastega~~ ***Liikmesriigid peaksid teavitama taotlejat võimalikult kiiresti lisateabest, mida neil läheb vaja taotluse menetlemiseks. Juhul kui siseriikliku õigusega nähakse ette halduskaebuse esitamise võimalus negatiivse otsuse puhul, peaksid riiklikud ametiasutused teavitama taotlejat oma otsusest 30 päeva jooksul alates kaebuse esitamise kuupäevast. [ME 11]***

(31) Mitmes liikmesriigis õppivate kolmandate riikide kodanikest teadlaste, üliõpilaste ja tasustatud praktikantide liidusisene liikuvus peab olema hõlbustatud. Teadlaste puhul tuleks käesoleva direktiiviga parandada eeskirju, mis on seotud ajavahemikuga, mille puhul esimese liikmesriigi antud luba peaks hõlmama viibimist teises liikmesriigis ilma uut vastuvõtulepingut sõlmimata. Parandusi tuleks teha seoses üliõpilaste olukorraga ning uue rühmaga, kelleks on tasustatud praktikandid, võimaldades neil viibida teises liikmesriigis kolme- kuni kuuekuuliste ajavahemike kaupa, eeldusel et nad vastavad käesolevas direktiivis sätestatud üldtingimustele. Kolmandate riikide kodanikest praktikantide suhtes, kes saavad liitu ettevõtjasiseselt üleviidavate töötajatena, tuleks kooskõlas nende ümberpaigutamise laadiga kohaldada konkreetseid liidusisest liikuvust käsitlevaid sätteid vastavalt [direktiivile 2013/xx/EL ettevõtjasisese üleviimise kohta].

(32) Liidu sisserände-eeskirjad ja liikuvussätteid sisaldavad liidu programmid peaksid üksteist enam täiendama. Kolmandate riikide kodanikest teadlastel ja üliõpilastel, kes osalevad sellistes liidu programmides, **vabatahtlikel ja praktikantidel** peaks olema õigus liikuda kavandatavasse liikmesriiki **teistesse liikmesriikidesse** esimese liikmesriigi antud loa alusel, juhul kui nende liikmesriikide täielik loetelu on teada enne liitu sisenemist. Selline luba peaks neil võimaldama kasutada liikuvust ilma vajaduseta anda lisateavet või täita mis tahes muid taotlusmenetlusi. Liikmesriike julgustatakse hõlbustama kolmandate riikide kodanikest vabatahtlike liidusisest liikuvust, kui vabatahtliku töö programmid hõlmavad enam kui ühte liikmesriiki. [ME 12]

(33) Selleks et võimaldada kolmandate riikide kodanikest üliõpilastel paremini katta osa oma õpingutega seotud kuludest, tuleks neile anda ~~suurem~~ **täielik** juurdepääs tööturule, lähtudes käesolevas direktiivis sätestatud tingimustest, mis tähendab vähemalt 20 töötundi nädalas. Põhimõte, et üliõpilastele võimaldatakse juurdepääs tööturule, peaks olema üldine reegel. Siiski peaks liikmesriikidel erandolukordades olema võimalus arvestada olukorda oma riiklikul tööturul, kuigi selle tulemuseks ei tohi olla tööõiguse täielik keelustamine. [ME 13]

- (34) Osana püüdest tagada kõrgelt kvalifitseeritud tööjõud tulevikus **ning austada ja väärtustada liidus ülikooli lõpetavate üliõpilaste tööd ja üldist panust**, peaksid liikmesriigid võimaldama ~~liidus ülikooli lõpetavatel~~ **nendel** üliõpilastel jääda oma territooriumile veel 12 kuuks pärast algse loa lõppemist, eesmärgiga otsida töövõimalusi või asutada ettevõtte. Liikmesriigid peaksid sama lubama ka teadlaste puhul, kui nad on lõpule viinud vastuvõtulepingus osutatud uurimisprojekti. Selle tulemuseks ei tohiks olla automaatne õigus juurdepääsuks tööturule või ettevõtte asutamiseks. Asjaomastel kolmandate riikide kodanikel võidakse kooskõlas artikliga 24 paluda esitada tõendeid. **[ME 14]**
- (35) Käesoleva direktiivi sätted ei piira liikmesriikide pädevust reguleerida nende kolmandate riikide kodanike arvu, kellel lubatakse siseneda riiki töötamise eesmärgil.

(36) Selleks et muuta liit kolmandate riikide teadlaste, üliõpilaste, õpilaste, praktikantide, vabatahtlike ja *au pair*'ide jaoks atraktiivsemaks, on oluline tagada nende õiglane kohtlemine vastavalt aluslepingu artiklile 79. Nimetatud rühmadel on õigus vastuvõtva liikmesriigi kodanikega võrdsele kohtlemisele vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2011/98/EL¹. Kolmandate riikide kodanikest teadlaste puhul tuleks lisaks direktiiviga 2011/98/EL antavatele õigustele säilitada seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 883/2004² määratletud teatavat liiki sotsiaalkindlustusega soodsamad õigused võrdsele kohtlemisele kui vastuvõtva liikmesriigi kodanikel. Kõnealuse direktiiviga nähakse praegu ette võimalus, et liikmesriik võib piirata võrdset kohtlemist seoses teatavat liiki sotsiaalkindlustusega, sealhulgas perehüvitised, ja see piirangute seadmise võimalus võib teadlasi kahjustada. Lisaks, sõltumata sellest, kas liidu või vastuvõtva liikmesriigi õigusega nähakse kolmandate riikide kodanikest **üliõpilastele**, kooliõpilastele, vabatahtlikele, tasustamata praktikantidele ja *au pair*'idele ette juurdepääs tööturule, peaks neil olema õigus vastuvõtva liikmesriigi kodanikega võrdsele kohtlemisele seoses juurdepääsuga kaupadele ja teenustele ning üldsusele kättesaadavate kaupade ja teenuste pakkumisele. [ME 15]

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/98/EL kolmandate riikide kodanikele liikmesriigis elamist ja töötamist võimaldava ühtse loa taotlemise ühtse menetluse ning liikmesriigis seaduslikult elavate kolmandatest riikidest pärit töötajate ühiste õiguste kohta (ELT L 343, 23.12.2011, lk 1).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustusskeemide kooskõlastamise kohta (ELT L 166, 30.4.2004, lk 1).

- (37) Käesolev direktiiv ei tohiks mingitel asjaoludel mõjutada nõukogu määruse (EÜ) nr 1030/2002¹ kohaldamist.
- (38) Käesolevas direktiivis peetakse kinni põhiõigustest ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga tunnustatud põhimõtetest, nagu on osutatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 6.
- (39) Liikmesriigid peaksid kohaldama käesoleva direktiivi sätteid kedagi soo, rassi, nahavärvuse, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, usutunnistuse või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, rahvusvähemusse kuulumise, varalise seisundi, sünnipära, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu diskrimineerimata.
- (40) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta kohustuvad liikmesriigid põhjendatud juhtudel lisama ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi osade ja ülevõtvate siseriiklike õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et kõnealuste dokumentide edastamine on põhjendatud.

¹ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta määrus (EÜ) nr 1030/2002, millega kehtestatakse ühtne elamisloavorm kolmandate riikide kodanike jaoks (EÜT L 157, 15.6.2002, lk 1).

- (41) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, nimelt kolmandate riikide kodanike teadustöö, õpingute, õpilasvahetuse, tasustamata praktika või tasustatud praktika, vabatahtliku teenistuse või *au pair*'ina töötamise eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste sätestamist, ei saa liikmesriigid piisavas ulatuses saavutada ning seda saab selle ulatuse ja mõju tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas aluslepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kooskõlas selles artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega piirdub käesolev direktiiv üksnes selle eesmärgi saavutamiseks vajalikuga.
- (42) Iga liikmesriik peaks tagama üldsusele juurdepääsu, eelkõige Interneti kaudu, võimalikult täielikule regulaarselt ajakohastatavale teabepaketile, mis hõlmab käesoleva direktiivi kohaselt heakskiidetud teadusasutusi, kellega teadlased võivad sõlmida vastuvõtulepingu, ning käesoleva direktiivi kohaselt vastuvõetud tingimusi ja menetlusi teadustöö eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta, samuti teavet käesolevas direktiivis määratletud asutuste, õppekursuste, mis võtavad vastu kolmandate riikide kodanikke, ja riigi territooriumile nimetatud eesmärgil sisenemise ja seal elamise tingimuste ja menetluste kohta.

- (42a) *Kõikidel liikmesriikidel on kohustus teavitada kolmandate riikide kodanikke eeskirjadest, mida kohaldatakse konkreetselt nende puhul, et tagada läbipaistvus ja õiguskindlus ning et julgustada sedaviisi neid liitu tulema. Seega tuleks kogu menetluse asjakohane teave, sealhulgas üldised dokumendid õpingute, vahetus- või uurimisprogrammide kohta, kuid ka asjaomane teave taotlejate õiguste ja kohustuste kohta, esitada kolmandate riikide kodanikele kergesti kättesaadaval ja arusaadaval viisil. [ME 16]*
- (43) [Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt ja ilma et see piiraks kõnealuse protokoll artikli 4 kohaldamist, ei osale nimetatud liikmesriigid käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole nende suhtes siduv ega kohaldatav.]
- (44) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud Taani seisukohta käsitleva protokoll artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

- (45) Käesoleva direktiivi siseriiklikku õigusesse ülevõtmise kohustus peaks piirduma sätetega, mille sisu on võrreldes varasemate direktiividega muutunud. Kohustus võtta üle muutmata sätted tuleneb varasematest direktiividest.
- (46) Käesolev direktiiv ei muuda liikmesriikide kohustusi, mis on seotud I lisa B osas esitatud direktiivide siseriiklikku õigusesse ülevõtmise ja kohaldamise tähtaegadega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK
ÜLDSÄTTED

Artikkel 1
Reguleerimisese

Käesoleva direktiivi eesmärk on kindlaks määrata:

- a) kolmandate riikide kodanike liikmesriikide territooriumile sisenemise ja seal elamise tingimused teadustöö, õpingute, õpilasvahetuse, tasustatud ja tasustamata praktika, vabatahtliku teenistuse, või *au pair*'ina töötamise eesmärgil pikemaks ajavahemikuks kui 90 päeva;
- b) tingimused, mis käsitlevad kolmandate riikide kodanikest üliõpilaste ja tasustatud praktikantide sisenemist muusse liikmesriiki kui see liikmesriik, kes väljastab esimesena käesoleva direktiivi alusel kolmanda riigi kodanikule loa, ja seal kauem kui 90 päeva elamist;
- c) tingimused, mis käsitlevad kolmandate riikide kodanikest teadlaste sisenemist muusse liikmesriiki kui see liikmesriik, kes väljastab esimesena käesoleva direktiivi alusel kolmanda riigi kodanikule loa, ja seal elamist.

Artikkel 2
Reguleerimisala

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse selliste kolmandate riikide kodanike suhtes, kes taotlevad liikmesriigi territooriumile lubamist teadustöö, õppimise, õpilasvahetuse, tasustatud või tasustamata praktika, vabatahtliku teenistuse või *au pair*'ina töötamise eesmärgil.
2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata kolmandate riikide kodanike suhtes,
 - a) kes elavad liikmesriigis varjupaigataotlejana või täiendava või ajutise kaitse kava alusel;
 - b) kelle riigist väljasaatmine on peatatud faktidele või õigusaktidele tuginedes;
 - c) kes on liidu piires vaba liikumise õigust kasutanud liidu kodanike pereliikmed;
 - d) kellel on liikmesriigis pikaajalise elaniku staatus vastavalt nõukogu direktiivile 2003/109/EÜ¹ ja kes kasutavad oma õigust elada teises liikmesriigis õppimise või kutseõppe eesmärgil;

¹ Nõukogu 25. novembri 2003. aasta direktiiv 2003/109/EÜ pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta (ELT L 16, 23.1.2004, lk 44).

- e) keda asjaomase liikmesriigi siseriiklike õigusaktide alusel käsitatakse füüsilisest isikust ettevõtjana;
- f) kellel endal ja kelle pereliikmetel on kodakondsusest olenemata liidu ja selle liikmesriikide või liidu ja kolmandate riikide vahel sõlmitud lepingute alusel samasugune õigus vabale liikumisele nagu liidu kodanikel;
- g) kes saavad liitu praktikandina ettevõtjasisese üleviimise raames [direktiiv 2013/xx/EL ettevõtjasisese üleviimise kohta].

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „kolmanda riigi kodanik” – isik, kes ei ole Euroopa Liidu kodanik aluslepingu artikli 20 lõike 1 tähenduses;

- b) „teadlane” – kolmanda riigi kodanik, kellel on asjakohane kõrghariduskraad, mis võimaldab doktorantuuri astumist, ning kelle valib teadusasutus, et teha uurimisprojekti, mille jaoks nimetatud kvalifikatsiooni tavaliselt nõutakse;
- c) „üliõpilane” – kolmanda riigi kodanik, kes on vastu võetud kõrgemasse õppeasutusse ja lubatud liikmesriigi territooriumile, kus ta põhitegevuseks on täiskoormusega õpe kõrgemas õppeasutuses liikmesriigis tunnustatud kõrgharidusele vastava kvalifikatsiooni, sealhulgas diplomi, tunnistuse või doktorikraadi omandamiseks, mis võib vastavalt kõnealuse liikmesriigi õigusaktidele hõlmata sellisele õppeprogrammile eelnevat ettevalmistuskursust;
- d) „kooliõpilane” – kolmanda riigi kodanik, kes on liikmesriigi territooriumile lubatud osalemiseks tunnustatud keskharidusprogrammis vahetusprogrammi raames, mida korraldab organisatsioon, keda liikmesriik on siseriiklike õigusaktide või haldustavade kohaselt sellel eesmärgil tunnustatud;

- e) „tasustamata praktikant” – kolmanda riigi kodanik, kes on lubatud liikmesriigi territooriumile tasustamata praktika sooritamiseks vastavalt asjaomase liikmesriigi õigusaktidele;
- f) „tasustatud praktikant” – kolmanda riigi kodanik, kes on lubatud liikmesriigi territooriumile tasustatud praktika sooritamiseks vastavalt asjaomase liikmesriigi õigusaktidele;
- g) „vabatahtlik” – kolmanda riigi kodanik, kes on lubatud liikmesriigi territooriumile tunnustatud vabatahtlikus teenistusprogrammis osalemiseks;
- ga) „vabatahtlikku teenust pakkuv organisatsioon” – organisatsioon, kes vastutab vabatahtliku teenistusprogrammi eest, kuhu kolmanda riigi kodanik on määratud. Sellised organisatsioonid ja rühmad on sõltumatud ja haldavad end ise, nagu mittetulundusühendused (näiteks riigiasutused). Nad osalevad aktiivselt avalikus tegevuses ning nende tegevuse eesmärk on vähemalt osaliselt avalik heaolu¹.**
- [ME 17]

¹ *Komisjoni teatis vabatahtlike organisatsioonide ja sihtasutuste osatähtsuse edendamise kohta Euroopas, COM(1997)0241.*

- h) „vabatahtlik teenistusprogramm” – liikmesriigi või liidu tunnustatud programmil põhinev solidaarsuse tegevuse programm, millega järgitakse üldisi huvisid, *mis ei ole seotud rahalise kasu saamisega*; [ME 18]
- i) „*au pair*” – kolmanda riigi kodanik, keda liikmesriigi territooriumil elav perekond võtab ajutiselt vastu, et ta saaks parandada oma keeleoskust ja õppida tundma vastuvõtvat riiki, mille eest ta vastutasuks teeb kergemaid majapidamistöid ja hoiab lapsi;
- j) „teadusuuring” – süstemaatiline loominguine tegevus selleks, et suurendada teadmiste, sealhulgas inimest, kultuuri ja ühiskonda käsitlevate teadmiste hulka ning kasutada neid teadmisi uute rakendusvaldkondade leidmiseks;
- k) „teadusasutus” – avalik-õiguslik või eraasutus, mis tegeleb teadusuuringutega ja mille liikmesriik on käesolevas direktiivis sätestatud eesmärkidel heaks kiitnud vastavalt oma õigusaktidele või haldustavale;

- l) „õppeasutus” – riiklik või eraõppeasutus, mida vastuvõttev liikmesriik tunnustab ja/või mille õppeprogrammid on käesolevas direktiivis sätestatud eesmärkidel tunnustatud läbipaistvate kriteeriumide alusel vastavalt tema siseriiklikele õigusaktidele või haldustavadele;
- la) „vastuvõttev üksus” – siseriikliku õiguse kohaselt liikmesriigi territooriumil asuv haridusasutus, teadusasutus, ettevõtte või kutseõppeasutus, õpilaste vahetusega tegelev organisatsioon või organisatsioon, kes vastutab vabatahtliku teenistusprogrammi eest, kuhu kolmanda riigi kodanik on määratud, sõltumata üksuse õiguslikust vormist; [ME 20]*
- lb) „vastuvõttev perekond” – perekond, kes võtab au pair’i ajutiselt vastu ja laseb tal liikmesriigi territooriumil saada osa pere igapäevaelust vastuvõtva perekonna ja au pair’i vahel sõlmitud lepingu alusel; [ME 21]*
- m) „palk” – osutatud teenuste eest mis tahes vormis saadav tasu, mida siseriiklike õigusaktide või kehtiva tava kohaselt käsitatakse töösuhte lahutamatu osana;

- n) „töötamine” – siseriikliku õigusega **või kohaldatava kollektiivlepinguga** reguleeritud või kehtiva tava kohane ~~mis tahes~~ **mingis** vormis tööd hõlmav tegevus tööandja tarbeks, tema juhtimisel ja järelevalve all; [ME 22]
- na) „tööandja” – **mis tahes füüsiline või juriidiline isik, kelle või mille tarbeks või kelle või mille juhtimisel ja/või järelevalve all tööd tehakse**; [ME 23]
- nb) „pereliikmed” – **kolmandate riikide kodanikud, nagu on määratletud direktiivi 2003/86/EÜ artiklis 4**; [ME 24]
- o) „esimene liikmesriik” – liikmesriik, kes väljastab käesoleva direktiivi alusel esimesena kolmanda riigi kodanikule loa;
- p) „teine liikmesriik” – muu kui esimene liikmesriik;
- q) „liikuvusmeetmeid sisaldavad liidu programmid” – liidu rahastatavad programmid, millega edendatakse kolmandate riikide kodanike ELi-suunalist liikuvust;

- r) „luba” – elamisluba, mille on väljastanud liikmesriigi asutus ja mis võimaldab kolmanda riigi kodanikul seaduslikult liikmesriigi territooriumil viibida vastavalt määruse (EÜ) nr 1030/2002 artikli 1 lõike 2 punktile a, või pikaajaline viisa;
- s) „pikaajaline viisa” – luba, mille liikmesriik on väljastanud kooskõlas Schengeni konventsiooni artikliga 18 või mis on väljastatud kooskõlas nende liikmesriikide õigusega, kes ei rakenda Schengeni *acquis*’d täiel määral.

Artikkel 4

Soodsamad sätted

1. Käesolev direktiiv ei piira järgmiste õigusaktide soodsamate sätete kohaldamist:
 - a) kahe- või mitmepoolsed lepingud kokkulepped, mis on sõlmitud liidu või liidu ja selle liikmesriikide ning ühe või mitme kolmanda riigi vahel; või
 - b) kahe- või mitmepoolsed lepingud, mis on sõlmitud ühe või mitme liikmesriigi ning ühe või mitme kolmanda riigi vahel.

2. Käesolev direktiiv ei piira liikmesriikide õigust võtta seoses artiklitega **16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25 ja 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33 ja 34**, eelkõige liikuvuspartnerluste kontekstis vastu või jätta kehtima sätteid, mis on soodsamad direktiivi reguleerimisalasse kuuluvate isikute suhtes. **[ME 25]**

II PEATÜKK RIIKI LUBAMINE

Artikkel 5

Põhimõte

1. Käesoleva direktiivi alusel kolmanda riigi kodaniku riiki lubamisel tuleb kontrollida selliste dokumentaalsete tõendite olemasolu, mis kinnitavad, et nimetatud isik vastab nendele artiklis 6 ja artiklites 7– 14 sätestatud tingimustele, mis kehtivad asjaomase kategooria puhul.
2. Kui kõik riiki lubamise üld- ja eritingimused on täidetud, on taotlejalatel õigus saada pikaajaline viisa ja/või elamisluba. Kui liikmesriik väljastab elamislubasid ainult oma territooriumil ja mitte mujal ning kui kõik käesolevas direktiivis sätestatud riiki lubamise tingimused on täidetud, väljastab asjaomane liikmesriik kolmanda riigi kodanikule nõutava viisa.

Artikkel 6

Üldtingimused

Käesolevas direktiivis sätestatud eesmärgil riiki lubamist taotlev kolmanda riigi kodanik:

- a) esitab siseriiklike õigusaktidega ettenähtud kehtiva reisidokumendi. Liikmesriigid võivad nõuda, et reisidokument peab olema kehtiv vähemalt kavandatud riigis viibimise aja jooksul;
- b) esitab vanemate antud loa või samaväärse dokumendi kavandatud riigis viibimise kohta, kui ta on vastuvõtva liikmesriigi siseriiklike õigusaktide kohaselt alaealine;
- c) omab ravikindlustust, mis katab kõiki selliseid riske, mille vastu asjaomase liikmesriigi kodanikud on tavaliselt kindlustatud;
- d) ei kujuta ohtu avalikule korrale, avalikule julgeolekule või rahva tervisele;
- e) liikmesriigi nõudmisel esitab tõendi, et ta on maksnud artikli 31 kohase taotluse käsitlemise tasu;

- f) esitab liikmesriigi nõutava tõendi selle kohta, et tema riigis viibimise ajal on tal piisavad vahendid oma elamis-, koolitus- ja tagasisõidukulude katmiseks, ilma et see piiraks iga üksikjuhu eraldi läbivaatamist. ***Tõendit ei ole vaja esitada, kui asjaomane kolmanda riigi kodanik suudab tõendada, et ta saab toetust või stipendiumi, et vastuvõttev pere peab teda üleval või et ta on saanud kindla tööpakkumise, või kui õpilaste vahetusega tegelev organisatsioon või vabatahtliku teenistusprogrammi eest vastutav organisatsioon on andnud teada, et nad vastutavad õpilase või vabatahtliku ülalpidamise eest kogu tema asjaomasel liikmesriigis viibimise vältel.*** [ME 27]

Artikkel 7

Eritingimused teadlastele

1. Lisaks artiklis 6 sätestatud üldtingimustele peab teadusuuringute tegemise eesmärgil riiki lubamist taotlev kolmanda riigi kodanik:
 - a) esitama vastavalt artikli 9 lõigetele 1 ja 2 teadusasutuse allkirjastatud vastuvõtulepingu;

- b) esitama asjakohasel juhul vastavalt artikli 9 lõikele 3 teadusasutuse kinnituse rahalise vastutuse kohta.
2. Liikmesriigid võivad kontrollida tingimusi, mille alusel vastuvõtuleping on sõlmitud.
 3. Kui lõigetes 1 ja 2 osutatud kontrollid on edukalt läbi viidud, lubatakse teadlased vastuvõtulepingu täitmiseks liikmesriigi territooriumile.
 4. Liidus teadustööga tegeleda soovivate kolmandate riikide kodanike taotlused võetakse vastu ja vaadatakse läbi, kui asjaomane kolmanda riigi kodanik elab väljaspool selle liikmesriigi territooriumi, kuhu lubamist ta taotleb.
 5. Liikmesriigid võivad ~~võivad~~ **vaatavad** vastavalt siseriiklikele õigusaktidele ~~vastu võtta~~ **läbi** taotluse, mis on esitatud ajal, mil asjaomane kolmanda riigi kodanik juba viibib selle liikmesriigi territooriumil. **[ME 28]**
 6. Liikmesriigid otsustavad, kas loataotluse peab esitama teadlane või asjaomane teadusasutus.

Artikkel 8

Teadusasutuste heakskiitmine

1. Teadusasutused, kes soovivad võtta teadlasi vastu käesoleva direktiiviga sätestatud riiki lubamise menetluse alusel, peab asjaomane liikmesriik olema eelnevalt sellel eesmärgil heaks kiitnud.
2. Teadusasutuste heakskiitmine toimub vastavalt liikmesriikide õigusaktides või haldustavades sätestatud menetlustele. Nii avalik-õiguslike kui ka eraasutuste heakskiitmise taotlused esitatakse vastavalt nimetatud menetlustele ja need peavad vastavalt vajadusele põhinema kas asutuste seadusjärgsetel tööülesannetel või eesmärkidel ning nendes tuleb tõendada, et kõnealused asutused tegelevad teadusuuringutega.

Teadusasutusele antakse heakskiit vähemalt viieks aastaks. Erandjuhtudel võivad liikmesriigid anda heakskiidu lühemaks ajavahemikuks.

3. Liikmesriigid võivad vastavalt siseriiklikele õigusaktidele nõuda teadusasutuselt kirjalikku kohustust, et juhul, kui teadlane jääb seadusevastaselt asjaomase liikmesriigi territooriumile, on eespool nimetatud asutus kohustatud tagasi maksma tema viibimise ja tagasipöördumisega seotud kulutused, mis on kaetud riiklikest vahenditest. Teadusasutuse rahaline vastutus lõppeb hiljemalt 6 kuud pärast vastuvõtulepingu lõppemist.
4. Liikmesriigid võivad sätestada, et kahe kuu jooksul asjaomase vastuvõtulepingu kehtivuse lõppemise kuupäevast peab heakskiidetud teadusasutus liikmesriikide poolt selleks määratud pädevatele asutustele kinnitama iga uurimisprojekti puhul, mille kohta on artikli 9 kohaselt sõlmitud vastuvõtuleping, et töö on tehtud.
5. Kõigi liikmesriikide pädevad asutused avaldavad käesoleva direktiivi eesmärkide täitmiseks heakskiidetud teadusasutuste nimekirjad ja ajakohastavad neid mis tahes muudatuste korral.

6. Lisaks teistele meetmetele võib liikmesriik teadusasutuse heakskiitmise pikendamisest keelduda või otsustada see tühistada, kui teadusasutus ei vasta enam lõigetes 2, 3 ja 4 sätestatud tingimustele või juhul, kui heakskiitmine saavutati pettusega või kui teadusasutus on kolmanda riigi kodanikuga sõlminud vastuvõtulepingu pettuse või hooletuse tõttu. Kui heakskiitmisest on keeldutud või see on tühistatud, võib asjaomasel asutusel keelata uuesti heakskiitmise taotlemise kuni viieks aastaks alates tühistamise või pikendamata jätmise otsuse avaldamise kuupäevast.
7. Liikmesriigid võivad oma siseriiklikes õigusaktides määrata heakskiitmise tühistamise või heakskiitmise pikendamisest keeldumise tagajärjed kehtivatele vastuvõtulepingutele, mis on sõlmitud kooskõlas artikliga 9, ning samuti tagajärjed asjaomaste teadlaste elamislubadele.

Artikkel 9 Vastuvõtuleping

1. Teadusasutus, kes avaldab soovi teadlast vastu võtta, peab teadlasega allkirjastama vastuvõtulepingu, tingimusel et artiklites 6 ja 7 sätestatud tingimused on täidetud.

Vastuvõtuleping sisaldab vähemalt järgmisi osi:

- a) uurimisprojekti pealkiri ja eesmärk;
- b) teadlase kohustus uurimisprojekt lõpule viia;
- c) teadusasutuse kinnitus, et ta kohustub teadlast vastu võtma, nii et teadlasel oleks võimalik uurimisprojekt lõpule viia;
- d) uurimisprojekti algus- ja lõppkuupäev;
- e) teave teadusasutuse ja teadlase vahelise õigussuhte kohta;
- f) teave teadlase töötingimuste kohta.

2. Teadusasutused võivad allkirjastada vastuvõtulepinguid ainult juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) teadusasutuse asjakohased organid on uurimisprojekti heaks kiitnud pärast järgmiste punktide läbivaatamist:

- i) teadusuuringute eesmärk ja kestus ning selle tegemiseks vajalike rahaliste vahendite olemasolu;
 - ii) teadusuuringute eesmärkidest lähtudes teadlase kvalifikatsioon, mida tõendab tema artikli 2 punkti b kohase kvalifikatsioonitunnistuse tõestatud koopia.
3. Kui vastuvõtuleping on allkirjastatud, võib teadusasutuselt kooskõlas siseriiklike õigusaktidega nõuda teadlasele individuaalse kinnituse andmist selle kohta, et teadusasutus on artikli 8 lõikes 3 nimetatud kulutuste eest rahalise vastutuse enda peale võtnud.
4. Vastuvõtuleping tunnistatakse automaatselt kehtetuks, kui teadlast ei lubata riiki või kui õigussuhe teadlase ja teadusasutuse vahel lõpetatakse.
5. Teadusasutused teavitavad viivitamata selleks liikmesriikide poolt määratud asutusi kõikidest asjaoludest, mis võivad vastuvõtulepingu täitmist takistada.

Artikkel 10

Eritingimused üliõpilastele

1. Lisaks artiklis 6 sätestatud üldtingimustele, kolmanda riigi kodanik, kes taotleb riiki lubamist õpingute eesmärgil:
 - a) esitab tõendi selle kohta, et ta on vastu võetud kõrgemasse õppeasutusse õppekursusel osalemiseks;
 - b) esitab liikmesriigi nõudmisel tõendi selle kohta, et ta on tasunud õppeasutuse nõutavad maksud;
 - c) esitab liikmesriigi nõudmisel tõendi selle keele piisava oskuse kohta, milles tema õpingud toimuvad.

2. Üliõpilased, kellel on seoses nende õppeasutuse õpilaste nimekirja kandmisega automaatselt õigus ravikindlustusele, mis katab kõiki riske, mis asjaomase liikmesriigi kodanike puhul üldiselt on kaetud, loetakse artikli 6 lõike 1 punkti c tingimustele vastavaks.

Artikkel 11

Eritingimused kooliõpilastele

4. Lisaks artiklis 6 sätestatud üldtingimustele, kolmanda riigi kodanik, kes taotleb õpilasvahetuses osalemist:

- a) ei ületa asjaomase liikmesriigi kehtestatud vanuse alam- ega ülempiiri;
- b) esitab tõendi keskharidusasutusse vastuvõtmise kohta;
- c) esitab tõendi tunnustatud õpilasvahetusprogrammis osalemise kohta, mida korraldab asjaomase liikmesriigi siseriiklike õigusaktide või haldustavade kohaselt sellel eesmärgil tunnustatud asutus;
- d) esitab tõendi, et õpilasvahetusorganisatsioon vastutab tema eest kogu tema asjaomase liikmesriigi territooriumil viibimise aja jooksul, eelkõige elamis-, õppimis-, tervishoiu- ja tagasisõidukulude osas;

- e) majutatakse kogu tema riigis viibimise jooksul asjaomase liikmesriigi kehtestatud tingimustele vastava perekonna juures, kes on valitud kooskõlas selle õpilasvahetusprogrammi eeskirjadega, milles õpilane osaleb.

~~2. Liikmesriigid võivad otsustada õpilasvahetusprogrammides osalemiseks riiki lubada ainult selliste kolmandate riikide kodanikke, kes pakuvad sama võimalust nende kodanikele. [ME 29]~~

Artikkel 12

Eritingimused *tasustamata ja tasustatud* praktikantidele [ME 30]

1. Lisaks artiklis 6 sätestatud üldtingimustele peab kolmanda riigi kodanik, kes taotleb riiki lubamist tasustamata või tasustatud praktikandina:
 - a) ~~olema~~ *tõendama, et ta on* allkirjastanud praktikalepingu *või töölepingu*, mille on vajaduse korral heaks kiitnud asjaomase liikmesriigi pädev ametiasutus vastavalt oma siseriiklikele õigusaktidele või haldustavadele, praktika sooritamiseks avaliku või erasektori ettevõttes või riiklikus või erakutseõppeasutuses, mida liikmesriik tunnustab vastavalt oma õigusaktidele või haldustavadele. [ME 31]

- b) ~~esitama liikmesriigi nõudmisel tõendi selle kohta, et tema varasem asjakohane haridus või kvalifikatsioon või ametialane kogemus on selline, mis võimaldab tal töökogemusest kasu saada; [ME 32]~~
- c) osalema liikmesriigi nõudmisel algtaseme keelekoolitusel, et omandada praktika sooritamiseks vajalikud teadmised.

Punktis a osutatud lepingus kirjeldatakse praktikaprogrammi, täpsustatakse selle kestus, praktikandi programmi täitmisel juhendamise tingimused, tema tööaeg, õigussuhe vastuvõtva üksusega ning juhul kui praktikant saab palka, talle makstav palk.

2. Liikmesriigid võivad nõuda vastuvõtva üksuse kinnitust selle kohta, et kolmanda riigi kodanik ei täida ametikohta.

Artikkel 13

Eritingimused vabatahtlikele

Lisaks artiklis 6 sätestatud üldtingimustele peab kolmanda riigi kodanik, kes taotleb osalemist vabatahtlikus teenistuses:

- a) esitama kokkuleppe organisatsiooniga, kes on asjaomases liikmesriigis vastutav vabatahtliku teenistusprogrammi *või -projekti* eest, milles ta osaleb; ~~kokkulepe.~~
Kokkuleppes on täpselt kirjas vabatahtliku teenistusprojekti nimi, eesmärk ning algus- ja lõppkuupäev ning see kirjeldab ***vabatahtliku*** tööülesandeid, ülesannete täitmisega seotud juhendamise tingimusi, tema tööaega, olemasolevaid vahendeid reisi-, elamis-, majutuskulude katmiseks ja taskurahaks kogu tema viibimise ajal, ning ~~vajaduse korral~~ ***vajadusel*** talle teenistuse paremaks sooritamiseks antavat koolitust;
[ME 33]
- b) esitama tõendi, et organisatsioon, kes vastutab selle vabatahtliku teenistusprogrammi eest, milles ta osaleb, on sõlminud vastutuskindlustuse;
- c) ja, liikmesriigi erinõudmisel, omandama algteadmised kõnealuse liikmesriigi keele, ajaloo ning poliitiliste ja ühiskondlike struktuuride kohta.

Artikkel 14

Eritingimused *au pair*'idele

Lisaks artiklis 6 sätestatud üldtingimustele, peab kolmanda riigi kodanik, kes taotleb riiki lubamist *au pairi*'na töötamise eesmärgil:

- a) olema vähemalt 17-aastane ja maksimaalselt 30-aastane või konkreetsel põhjendatud juhtudel üle 30-aastane;
- b) esitama tõendi, et vastuvõttev perekond vastutab tema eest kogu tema asjaomase liikmesriigi territooriumil viibimise ajal, eelkõige seoses tema elatusraha, majutuse, tervishoiu, võimaliku emaduse või õnnetusjuhtumitega; [ME 34]
- c) esitama *au pair*'i ja vastuvõtva perekonna vahelise lepingu, milles on kirjas tema õigused ja kohustused, muu hulgas talle makstav taskuraha ja, asjakohane korraldus, mis võimaldab tal kursustel käia, ning osalemine *puudutab* igapäevaste perekohustuste täitmisel *täitmiseks ette nähtud aega, kus näidatakse ära maksimaalne arv tunde päevas, mille võib pühendada sellistes kohustustes osalemisele, ja milles sisaldub vähemalt üks täiesti vaba päev nädalas ning võimalus käia kursustel.* [ME 35]

III PEATÜKK LOAD JA RIIGIS ELAMISE KESTUS

Artikkel 15

Load

Pikaajalised viisad ja elamisload kannavad märget „teadlane”, „üliõpilane”, „vabatahtlik”, „kooliõpilane”, „tasustatud praktikant”, „tasustamata praktikant” või „*au pair*”. Nende kolmandate riikide kodanikest teadlaste ja üliõpilaste loale, kes saavad liitu liikuvusmeetmeid hõlmavate liidu programmide raames, märgitakse konkreetse programmi nimetus.

Pärast taotluse heakskiitmist ning viisa saamist registreeritakse vastuvõttev üksus akrediteerimissüsteemis, et lihtsustada taotlusmenetlusi tulevikus. [ME 36]

Artikkel 16

Riigis elamise kestus

1. Liikmesriigid väljastavad teadlastele loa vähemalt üheks aastaks ja pikendavad seda, kui artiklites 6, 7 ja 9 sätestatud tingimused on jätkuvalt täidetud. Kui uurimisprojekti kestus on kavandatud lühemaks ajaks kui üks aasta, antakse projekti kestuse ajaks.

2. Liikmesriigid väljastavad üliõpilastele vähemalt üheaastase loa, ***mille kehtivus on vähemalt üks aasta või, kui õpingute kestus on pikem kui üks aasta, kogu õpingute kestuse ajaks***, ning uuendavad seda ***vajadusel***, kui artiklites 6 ja 10 sätestatud tingimused on jätkuvalt täidetud. ~~Kui õpingute kestus on kavandatud lühemaks ajaks kui üks aasta, antakse lüha õpingute kestuse ajaks.~~ [ME 37]
3. Kooliõpilastele ja *au pair*'idele väljastavad liikmesriigid maksimaalselt üheaastase loa, ***mis kehtib terve õpilasvahetuse aja või vastuvõtva perekonna ja au pair'i vahel sõlmitud kokkuleppes sätestatud aja ning mille maksimaalne kestus on üks aasta.*** [ME 38]
4. Praktikantidele väljastatud loa kehtivusaeg vastab kas praktika kestusele või on maksimaalselt üks aasta. Erandjuhtudel võib seda ainult üks kord ja elamisloa vormis pikendada liikmesriigis selle siseriiklike õigusaktide või haldustavade alusel tunnustatud kutsekvalifikatsiooni omandamiseks vajaliku aja võrra, eeldusel et loa omanik vastab endiselt artiklites 6 ja 12 sätestatud tingimustele.

5. Vabatahtlikele ei väljastata luba pikemaks ajavahemikuks kui üks aasta.
Erandjuhtudel, kui asjaomane programm kestab kauem kui üks aasta, võib vajaliku loa kehtivusaeg vastata sellele ajale.
6. Kui liikmesriigid lubavad riiki siseneda ja seal elada pikaajalise viisa alusel, väljastatakse elamisluba, kui riigis viibimise algset perioodi esimest korda pikendatakse. Kui pikaajalise viisa kehtivusaeg on lühem kui riigis lubatud viibimise aeg, asendatakse pikaajaline viisa täiendavate formaalsusteta enne selle aegumist elamisloaga.

Artikkel 17

Lisateave

Liikmesriik võib esitada kolmanda riigi kodaniku riigis viibimise kohta lisateavet (näiteks täielik loetelu liikmesriikidest, kuhu *mineku kavatsusest* teadlane või üliõpilane ~~minna~~ *kavatses on teada andnud artikli 27 lõike 1 punkti a kohaselt*) kas paber kandjal või säilitada sellist teavet määruse (EÜ) nr 1030/2002 artiklis 4 ja selle lisa punkti 16 alapunktis osutatud elektroonilisel kujul vastavalt. [ME 39]

IV PEATÜKK

LUBADE ANDMISEST KEELDUMINE, LUBADE TÜHISTAMINE VÕI PIKENDAMATA JÄTMINE

Artikkel 18

~~Taotluse tagasilükkamise~~ **Loa andmisest keeldumise** põhjused

1. ~~Liikmesriigid lükkavad taotluse tagasi~~ **Liikmesriigid keelduvad loa andmisest** järgmistel juhtudel:
 - a) kui artiklis 6 sätestatud üldtingimused ~~ning~~ **või** artiklites 7, 10 ja 16 sätestatud asjakohased eritingimused ei ole täidetud;
 - b) kui esitatud dokumendid on omandatud pettusega, on võltsitud või neid on omavoliliselt muudetud;
 - c) ~~kui vastuvõttev üksus või haridusasutus on loodud üksnes riiki sisenemise hõlbustamiseks;~~
 - d) ~~kui vastuvõtvat üksust on kooskõlas siseriiklike õigusaktidega karistatud deklareerimata töö ja/või ebaseadusliku töölevõtmise eest või kui kõnealune üksus ei täida siseriiklikes õigusaktides sätestatud õiguslike kohustusi seoses sotsiaalkindlustuse ja/või maksustamisega või on esitanud pankrotiavalduse või on muul viisil maksejõuetu;~~

e) ~~kui vastuvõtvat perekonda või, vastavalt olukorrale, vahendusorganisatsiooni, kes on osalenud *au pair*'i perekonda paigutamisel, on kooskõlas siseriiklike õigusaktidega karistatud *au pair*'i töötingimuste ja/või eesmärkide rikkumise ja/või ebaseadusliku töölevõtmise eest.~~

2. Liikmesriigid võivad taotluse tagasi lükata, kui vastuvõttev üksus on taotluse kuupäevale vahetult eelneva 12 kuu vältel tahtlikult kaotanud töökoha, mida ta püüab uue taotluse abil täita. ***Liikmesriigid võivad keelduda loa andmisest järgmistel juhtudel:***

- a) ***kui vastuvõtvat üksust on kooskõlas siseriiklike õigusaktidega karistatud deklareerimata töö ja/või ebaseadusliku töölevõtmise eest või kui kõnealune üksus ei täida siseriiklikes õigusaktides sätestatud õiguslike kohustusi seoses sotsiaalkindlustuse ja/või maksustamisega või on esitanud pankrotiavalduse või on muul viisil maksejõuetu;***
- b) ***kui vastuvõtvat perekonda või, vastavalt olukorrale, vahendusorganisatsiooni, kes on osalenud *au pair*'i perekonda paigutamisel, on kooskõlas siseriiklike õigusaktidega karistatud *au pair*'i töötingimuste ja/või -eesmärkide rikkumise ja/või ebaseadusliku töölevõtmise eest;***

- c) *kui vastuvõttev üksus või haridusasutus on loodud üksnes riiki sisenemise hõlbustamiseks. [ME 40]*

Artikkel 19

Loa tühistamise või pikendamata jätmise põhjused

1. ~~Liikmesriigid tühistavad loa~~ ***Liikmesriigid tühistavad loa või keelduvad loa pikendamisest järgmistel juhtudel:***
- a) *kui loa omanik ei täida enam artiklis 6 sätestatud üldtingimusi või artiklites 7, 10–14 või 16 sätestatud asjakohaseid eritingimusi;*
 - ~~a~~b) kui esitatud load ja dokumendid on omandatud pettusega, need on võltsitud või neid on omavoliliselt muudetud;
 - b) ~~kui kolmanda riigi kodanik elab riigis muul eesmärgil kui see, milleks tal lubati sinna elama asuda;~~
 - c) ~~kui vastuvõttev üksus on loodud üksnes riiki sisenemise hõlbustamiseks;~~

2. ***Liikmesriigid võivad tühistada loa või keelduda loa pikendamisest järgmistel juhtudel:***

- a) kui vastuvõttev üksus ei täida siseriiklikes õigusaktides sätestatud õiguslikke kohustusi seoses sotsiaalkindlustuse ja/või maksustamisega või on esitanud pankrotiavalduse või on muul viisil maksejõuetu. ***Kui see juhtub õppeaja jooksul, tuleks üliõpilasele anda mõistlik aeg samaväärse kursuse leidmiseks, et aidata tal oma õpingud lõpule viia;***
- b) kui vastuvõtvat perekonda või, vastavalt olukorrale, vahendusorganisatsiooni, kes on osalenud *au pair*² perekonda paigutamisel, üksust on kooskõlas siseriiklike õigusaktidega karistatud *au pair*² i töötingimuste ja/või eesmärkide rikkumise ~~deklareerimata~~ töö ja/või ebaseadusliku töölevõtmise eest ***või kui kõnealune üksus ei täida siseriiklikes õigusaktides sätestatud õiguslikke kohustusi seoses sotsiaalkindlustuse ja/või maksustamisega või on esitanud pankrotiavalduse või on muul viisil maksejõuetu;***
- c) ***kui vastuvõttev üksus on loodud üksnes riiki sisenemise hõlbustamiseks;***

- d) *kui vastuvõtvat perekonda või, vastavalt olukorrale, vahendusorganisatsiooni, kes on osalenud au pair'i perekonda paigutamisel, on kooskõlas siseriiklike õigusaktidega karistatud au pair'i töötingimuste ja/või -eesmärkide rikkumise ja/või ebaseadusliku töölevõtmise eest;*
- e) *kui kolmanda riigi kodanik elab riigis muul eesmärgil kui see, milleks tal lubati sinna elama asuda;*
- f) ~~kui üliõpilane ei järgi artikli 23 alusel majandustegevusele kehtestatud ajalisi piiranguid või kui ta ei saavuta vastavalt siseriiklikele õigusaktidele või haldustavadele oma õpingutes küllaldast edu;~~
- g) *kui üliõpilane ei saavuta vastavalt siseriiklikele õigusaktidele või haldustavadele oma õpingutes küllaldast edu. Asjaomane liikmesriik võib sel põhjusel loa tühistada või selle pikendamisest keelduda ainult otsusega, milles on esitatud konkreetsed põhjused, mille aluseks on selle haridusasutuse hinnang, millega tuleb üliõpilase õppeedukuse asjus konsulteerida, välja arvatud juhul, kui asutus ei vasta arvamuse taotlusele mõistliku aja jooksul;*

- 2.h)** Liikmesriigid võivad loa tühistada avaliku korra, avaliku julgeoleku või rahva tervise *rahvatervise* kaalutlusel. *Avaliku korra ja avaliku julgeoleku kaalutluste alus on eranditult asjaomase kolmanda riigi kodaniku käitumine. Rahvatervist puudutavate kaalutluste alus on tegelike riskide objektiivne analüüs ja selle kohaldamisel ei diskrimineerita kolmanda riigi kodanikke võrreldes asjaomase liikmesriigi kodanikega.*
- 2a.** *Kui liikmesriik tühistab loa ühel lõike 2 punktis a, b või c nimetatud põhjustest, on kolmanda riigi kodanikul õigus jääda liikmesriigi territooriumile, kui ta leiab uue vastuvõtva üksuse või vastuvõtva perekonna, et lõpetada oma õpingud või teadustöö või muul eesmärgil, milleks luba anti. [ME 41]*

Artikkel 20

Loa pikendamata jätmise põhjused

1. ~~Liikmesriigid võivad keelduda loa pikendamisest järgmistel juhtudel:~~
 - a) ~~kui esitatud luba ja dokumendid on omandatud pettusega, need on võltsitud või neid on omavoliliselt muudetud;~~
 - b) ~~kui ilmneb, et loa omanik ei täida enam artiklis 6 sätestatud riiki sisenemise ja seal elamise üldtingimusi ning artiklites 7, 9 ja 10 sätestatud asjakohaseid eritingimusi;~~
 - c) ~~kui üliõpilane ei järgi artikli 23 alusel majandustegevusele kehtestatud ajalisi piiranguid või kui ta ei saavuta vastavalt siseriiklikele õigusaktidele või haldustavadele ei oma õpingutes küllaldast edu.~~
2. ~~Liikmesriigid võivad keelduda loa pikendamisest avaliku korra, avaliku julgeoleku või rahva tervise kaalutlusel. [ME 42]~~

V PEATÜKK

ÕIGUSED

Artikkel 21

Võrdne kohtlemine

1. Erandina direktiivi 2011/98/EL artikli 12 lõike 2 ~~punktist b~~ **punktidest a ja b** on kolmanda riigi kodanikest teadlastel **ja üliõpilastel** õigus vastuvõtva liikmesriigi kodanikega võrdsele kohtlemisele seoses **hariduse ja kutseõppega ning** sotsiaalkindlustusskeemide, sealhulgas perehüvitiste kohaldamisega, nii nagu see on kindlaks määratud määruses (EÜ) nr 883/2004. [ME 43]
2. **Üliõpilastel**, kooliõpilastel, vabatahtlikel, tasustamata praktikantidel ja *au pair*'idel, olenemata sellest, kas neil on kooskõlas liidu või siseriiklike õigusaktidega lubatud töötada, on õigus võrdsele kohtlemisele seoses juurdepääsuga kaupadele ja teenustele ning üldsusele kättesaadavate kaupade ja teenuste pakkumisele, välja arvatud siseriiklike õigusaktide kohased elamispinna saamisega seotud menetlused. [ME 44]

2a. Käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvatel kolmandatest riikidest pärit kodanikel, kellel lubatakse liikmesriigi territooriumile siseneda ja seal elada pikaajalise viisa alusel, on õigus vastuvõtva liikmesriigi kodanikega võrdsel kohtlemisele seoses käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud õigustega. [ME 45]

Artikkel 22

Teadlaste õpetamistegevus

Käesoleva direktiivi alusel riiki lubatud teadlased võivad õpetada kooskõlas siseriiklike õigusaktidega. Liikmesriigid võivad kehtestada õpetamisele ettenähtud tundide või päevade maksimaalse arvu.

Artikkel 23

Üliõpilaste majandustegevus

1. Üliõpilastel on õigus töötada ja nad võivad tegeleda majandustegevusega füüsilisest isikust ettevõtjana väljaspool õppeaega ja vastavalt vastuvõtvas liikmesriigis asjaomase tegevuse suhtes kohaldatavatele eeskirjadele ja tingimustele. Arvesse võidakse võtta kõnealuse vastuvõtva liikmesriigi tööturul kehtivat olukorda, **kuid seda mitte süstemaatiliselt, mis võib kaasa tuua üliõpilaste tööturult eemalejäämise.** [ME 46]

2. Vajaduse korral annavad liikmesriigid üliõpilastele ja/või töötajatele vastavalt siseriiklikele õigusaktidele eelneva loa.
3. Iga liikmesriik määrab selliseks tegevuseks lubatud tundide arvu nädalas või päevade või kuude arvu aastas, mis ei tohi olla vähem kui 20 tundi nädalas või vastav arv päevi või kuid aastas.
4. Liikmesriigid võivad nõuda, et üliõpilased teataks, kas eelnevalt või muul viisil, oma majandustegevuses osalemisest asjaomase liikmesriigi määratud asutustele. Nende tööandjatel võib samuti olla kas eelnevalt või muul viisil teatamise kohustus.

Artikkel 24

Teadlaste ja üliõpilaste tööotsingud ja ettevõtlus

1. Pärast teadusuuringute või õpingute lõppu liikmesriigis on kolmandate riikide kodanikel õigus jääda liikmesriigi territooriumile ~~12-18~~ kuuks töö otsimise või ettevõtte asutamise eesmärgil, kui artikli 6 punktides a ja c–f sätestatud tingimused on jätkuvalt täidetud. Pärast ~~kolme~~**kuue**, kuid enne ~~kuue~~**üheksa** kuu möödumist võidakse kolmandate riikide kodanikelt nõuda tõendit, et nad jätkavad töö otsimist või tegelevad ettevõtte asutamisega. Pärast ~~kuue~~**üheksa** kuu möödumist võidakse kolmandate riikide kodanikelt nõuda lisaks tõendit, et neil on reaalne võimalus tööd saada või ettevõtlusega alustada.
2. ***Liikmesriigid väljastavad asjaomasele kolmanda riigi kodanikule ja vajadusel tema pereliikmetele käesoleva artikli lõikes 1 toodud eesmärgil loa kooskõlas siseriikliku õigusega, juhul kui on täidetud artikli 6 punktis a ja punktides c–f esitatud tingimused. [ME 47]***

Artikkel 25

Teadlaste *ja üliõpilaste* pereliikmed

1. Erandina direktiivi 2003/86/EÜ artikli 3 lõikest 1 ja artiklist 8 ei seata perekonna taasühinemise eeltingimuseks nõuet, et teadusuuringute *või õpingute* eesmärgil riigis viibival loa omanikul peab olema põhjust eeldada, et ta saab riigis alalise elamise õiguse, ega nõuet, et ta peab olema riigis elanud teatava minimaalse aja.
2. Erandina direktiivi 2003/86/EÜ artikli 4 lõike 1 viimasest lõigust ja artikli 7 lõikest 2 võib neis sätetes nimetatud integratsioonitingimusi ja -meetmeid hakata kohaldama alles pärast seda, kui asjaomastele isikutele on antud luba perekonna taasühinemiseks.
3. Erandina direktiivi 2003/86/EÜ artikli 5 lõike 4 esimesest lõigust väljastatakse perekonna taasühinemise tingimuste täitmisel pereliikmetele load 90 päeva jooksul alates taotluse esitamise kuupäevast ja liikuvusmeetmeid sisaldavate asjakohaste liidu programmidega hõlmatud kolmandate riikide kodanikest teadlaste *ja üliõpilaste* pereliikmetele 60 päeva jooksul alates algse taotluse esitamise kuupäevast.

4. Erandina direktiivi 2003/86/EÜ artikli 13 lõigetest 2 ja 3 on pereliikmete loa kehtivusaeg võrdne teadlasele **või üliõpilasele** antud loa kehtivusajaga, kui nende reisidokumentide kehtivusaeg seda võimaldab.
5. Erandina direktiivi 2003/86/EÜ artikli 14 lõike 2 teisest lausest ei kohalda liikmesriigid tööturule juurdepääsu suhtes ajalisi piiranguid. **[ME 48]**

VI PEATÜKK LIIKMESRIIKIDEVAHELINE LIIKUVUS

Artikkel 26

Teadlaste, üliõpilaste, **vabatahtlike** ja ~~tasustatud~~ praktikantide õigus liikmesriikide vahel liikuda

1. Kolmanda riigi kodanik, kes on käesoleva direktiivi alusel teadlasena riiki lubatud, võib käesolevas artiklis kehtestatud tingimustel teha oma teadusuuringuid osaliselt teises liikmesriigis.

Kui teadlane viibib teises liikmesriigis kuni kuus kuud, võib ta seal teadusuuringuid läbi viia esimeses liikmesriigis sõlmitud vastuvõtulepingu alusel, tingimusel et tal on teises liikmesriigis piisavalt toimetulekuvahendeid ning ta ei kujuta ohtu teise liikmesriigi avalikule korrale, avalikule julgeolekule või rahva tervisele.

Kui teadlase teises liikmesriigis viibimine ületab kuut kuud, võivad liikmesriigid nõuda selles liikmesriigis teadusuuringute tegemiseks uut vastuvõtulepingut. Kui liikmesriigid nõuavad liikumisvõimaluste kasutamiseks luba, väljastatakse see vastavalt artiklis ~~30~~**29** kindlaksmääratud menetlustagatistele. Liikmesriigid ei nõua teadlaselt loataotluse esitamiseks oma territooriumilt lahkumist.

2. Kolmanda riigi kodanikul, kes on käesoleva direktiivi alusel lubatud riiki üliõpilase, **vabatahtliku** või ~~tasustatud~~-praktikandina, lubatakse kauem kui kolme kuu jooksul, aga mitte pikemalt kui kuue kuu jooksul sooritada osa õpingutest/praktikast **vabatahtlikust tegevusest** teises liikmesriigis, tingimusel et ta on enne teise liikmesriiki siirdumist edastanud teise liikmesriigi pädevale asutusele järgmised dokumendid:

- a) kehtiv reisidokument;
 - b) tõend ravikindlustuse kohta, mis katab kõiki riske, mille vastu asjaomase liikmesriigi kodanikud on tavaliselt kindlustatud;
 - c) tõend, et ta on vastu võetud kõrgemasse õppeasutusse või ~~praktikavõimalust~~ **praktika- või vabatahtliku teenistuse võimalust** pakkuvasse vastuvõtvasse üksusesse;
 - d) tõend selle kohta, et tema riigis viibimise ajal on tal piisavad vahendid oma elamis-, õppimis- ja tagasisõidukulude katmiseks.
3. Teise liikmesriigi asutused teavitavad esimese liikmesriigi asutusi otsusest, mis on seotud üliõpilaste, **vabatahtlike** ja praktikantide liikumisega ühest liikmesriigist teise. Kohaldatakse artiklis 32 sätestatud koostöömenetlusi.

4. Üliõpilasena riiki lubatud kolmanda riigi kodaniku siirdumist teise liikmesriiki kauemaks kui kuueks kuuks võidakse lubada samadel tingimustel kui need, mida kohaldatakse liikumise suhtes, mis kestab kauem kui kolm kuud, aga ei ületa kuut kuud. Kui liikmesriigid nõuavad uue loataotluse esitamist, et kasutada pikemalt kui kuus kuud kestvat liikumisvõimalust, väljastatakse selline luba kooskõlas artikliga 29.
5. Liikmesriigid ei nõua üliõpilastelt, **vabatahtlikelt või praktikantidelt** liikmesriikidevahelist liikuvust käsitlevate taotluste esitamiseks oma territooriumilt lahkumist. [ME 49]

Artikkel 27

Liikuvusmeetmeid sisaldavate liidu programmidega hõlmatud teadlaste, **vabatahtlike, tasustamata ja tasustatud praktikantide** ja üliõpilaste õigused

1. Liikmesriigid väljastavad kolmanda riigi kodanikele, kes on käesoleva direktiivi alusel riiki lubatud teadlaste, **vabatahtlike, tasustamata või tasustatud praktikantide** või üliõpilastena ja kes on hõlmatud liikuvusmeetmeid sisaldavate liidu programmidega, loa, mis kehtib kogu nende asjaomasel liikmesriigis viibimise jooksul, kui:

- a) enne esimesse liikmesriiki sisenemist on teada täielik loetelu liikmesriikidest, kuhu *mineku kavatsusest* teadlane, *vabatahtlik, tasustamata või tasustatud praktikant* või üliõpilane ~~kavatseb minna~~ *on teada andnud*;
- b) üliõpilasest taotleja esitab tõendi õppekursusel osalemiseks asjakohasesse kõrgemasse õppeasutusse vastuvõtmise kohta.;
- ba) vabatahtlikust taotleja esitab tõendi selle kohta, et asjaomane vabatahtlikku teenistust pakkuv organisatsioon või programm, näiteks Euroopa vabatahtlik teenistus, on tema taotluse heaks kiitnud*;
- bb) praktikandist taotleja esitab tõendi selle kohta, et asjaomane vastuvõttev üksus võtab ta vastu.*

2. Loa väljastab esimene liikmesriik, kus teadlane, ***vabatahtlik, tasustamata või tasustatud praktikant*** või üliõpilane elab.
3. Kui enne esimesse liikmesriiki sisenemist ei ole teada täielik loetelu liikmesriikidest:
 - a) kohaldatakse teadlaste puhul artiklis 26 sätestatud tingimusi, mis on seatud teises liikmesriigis kuni kuuekuulise viibimise kohta;
 - b) kohaldatakse üliõpilaste, ***tasustamata ja tasustatud praktikantide ja vabatahtlike*** puhul artiklis 26 sätestatud tingimusi, mis on seatud teises liikmesriigis kolme- kuni kuuekuulise viibimise kohta. **[ME 50]**

Artikkel 28

Pereliikmete elamine teises liikmesriigis

1. Kui teadlane kolib kooskõlas artiklitega 26 ja 27 teise liikmesriiki ning kui perekond oli esimeses liikmesriigis juba loodud, võivad tema pereliikmed temaga kaasa minna või ühineda.
2. Hiljemalt üks kuu pärast teise liikmesriigi territooriumile sisenemist esitavad asjaomased pereliikmed või teadlane asjaomase liikmesriigi pädevatele asutustele kooskõlas siseriikliku õigusega taotluse pereliikmele elamisloa saamiseks.

Kui esimese liikmesriigi antud elamisloa kehtivusaeg lõpeb menetluse ajal või see ei anna loa kasutajale enam õigust elada seaduslikult teise liikmesriigi territooriumil, lubavad liikmesriigid isikul jääda oma territooriumile, väljastades vajaduse korral ajutise riikliku elamisloa või samaväärse loa, mis võimaldab taotlejal jätkuvalt viibida seaduslikult nende territooriumil koos teadlasega, kuni teise liikmesriigi pädev asutus on taotluse üle otsuse teinud.

3. Teine liikmesriik võib nõuda, et asjaomased pereliikmed esitaksid koos elamisloa taotlusega järgmised dokumendid:
- a) esimese liikmesriigi antud elamisluba ja kehtiv reisidokument või nende kinnitatud koopiad ning viisa, kui see on nõutav;
 - b) tõendi selle kohta, et nad on elanud teadlase pereliikmena esimeses liikmesriigis;
 - c) tõendi, et neil on ravikindlustus, mis katab kõiki riske teises liikmesriigis, või et teadlasel on selline kindlustus nende jaoks.
4. Teine liikmesriik võib nõuda, et teadlane esitaks tõendi selle kohta, et loa omanikul on:
- a) samas piirkonnas elava sarnase perekonna jaoks normaalseks peetav majutus, mis vastab asjaomase liikmesriigi üldistele tervishoiu- ja ohutusnormidele;
 - b) stabiilne ja korrapärane sissetulek, millega ta suudab iseennast ja oma pereliikmeid ilma asjaomase liikmesriigi sotsiaalabita ülal pidada.

Liikmesriigid hindavad kõnealuse sissetuleku laadi ja korrapärasust ning võivad seejuures võtta arvesse riiklike palkade ja pensionide miinimumtasest ja pereliikmete arvu.

VII PEATÜKK MENETLUS JA LÄBIPAISTVUS

Artikkel 29

Menetlustagatiseid ja läbipaistvus

1. Liikmesriikide pädevad asutused teevad nõuetekohase loataotluse kohta otsuse ning teavitavad sellest taotluse esitajat kirjalikult kooskõlas asjaomase liikmesriigi õigusaktides sätestatud menetlustega võimalikult kiiresti ja hiljemalt ~~60~~**30** päeva jooksul alates taotluse esitamise kuupäevast ~~ning 30 päeva jooksul, kui tegemist on kolmandate riikide kodanikest teadlaste ja üliõpilastega, kes on hõlmatud liikuvusmeetmeid sisaldavate liidu programmidega.~~ ***Juhul kui liikmesriigi õigusega nähakse ette halduskaebuse esitamise võimalus, langetavad liikmesriigi pädevad ametiasutused kaebuse suhtes otsuse hiljemalt 30 päeva jooksul alates kaebuse esitamise kuupäevast. [ME 53]***

2. Kui taotluse põhjendamiseks esitatud andmed on ebapiisavad, teatavad pädevad ametiasutused taotlejale, milliseid lisaandmeid nad vajavad, ja annavad taotluse **registreerimisel selle** täiendamiseks mõistliku tähtaja. Lõikes 1 nimetatud ajavahemik peatatakse seniks, kuni ametiasutused on nõutava lisateabe saanud. [ME 54]
3. ~~Loataotluse tagasilükkamise~~ **Loa andmisest keeldumise** otsus tehakse asjaomasele kolmanda riigi kodanikule teatavaks kooskõlas asjakohastes siseriiklikes õigusaktides ettenähtud teavitamismenetlusega. Teatistes osutatakse olemasolevatele võimalikele apellatsioonimenetlustele, siseriiklikule kohtule või ametiasutusele, kuhu asjaomane isik saab kaebuse esitada, ja kaebuse esitamise tähtaegadele **ja esitatakse kogu asjakohane teave, mis hõlbustab tal oma õigust kasutada**. [ME 55]
4. Kui taotlus ~~lükatakse tagasi~~ **loa andmisest keeldutakse** või kui käesoleva direktiivi alusel väljastatud luba tühistatakse, on asjaomasel isikul õigus otsus asjaomase liikmesriigi ametiasutustes vaidlustada. [ME 56]

Artikkel 29a

Üliõpilastele, kooliõpilastele ja teadlastele elamislubade ja viisade väljastamise kiirmenetlus

Kiirmenetlusega väljastamise korda kehtestav leping, mis lubab elamislubasid või viisasid väljastada kolmanda riigi asjaomasele kodanikule, võidakse sõlmida liikmesriigi ametiasutuse, mis vastutab kolmandate riikide kodanikest üliõpilaste, kooliõpilaste ja teadlaste riiki sisenemise ja seal elamise eest, ning haridusametuse, õpilasvahetusprogrammi korraldava organisatsiooni, mis on selleks tunnustatud, või teadusametuse, mis on asjaomase liikmesriigi siseriiklike õigusaktide või haldustavade kohaselt selleks heaks kiidetud, vahel.

[ME 57]

Artikkel 30

Läbipaistvus ja teabele juurdepääs

Liikmesriigid teevad kättesaadavaks *kergesti juurdepääsetava ja arusaadava* teabe käesoleva direktiivi reguleerimisalasse kuuluvate kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta, sealhulgas nõutavate igakuiste toimetulekuvahendite miinimumsuuruse, õigused, taotluse esitamiseks vajalikud dokumendid ja kohaldatavad tasud. Liikmesriigid teevad kättesaadavaks teabe artikli 8 kohaselt heakskiidetud teadusametuste kohta.

[ME 58]

Artikkel 31

Tasu

Liikmesriigid võivad nõuda taotlejalt tasu maksmist taotluste käesoleva direktiivi kohase käsitlemise ~~läbivaatamise~~ eest. Tasu suurus ~~ei või ohustada~~ **olla ülemäära suur ega ebaproportsionaalne, et see takistaks** direktiivi eesmärkide saavutamist. ***Kui tasu maksab kolmanda riigi kodanik, siis on tal õigus saada makstud summa tagasi kas vastuvõtvalt üksuselt või vastuvõtvalt perekonnalt.*** [ME 59]

VIII PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 32

Kontaktpunktid

1. Liikmesriigid nimetavad kontaktpunktid, kes vastutavad artiklite 26 ja 27 rakendamiseks vajaliku teabe vastuvõtmise ja edastamise eest.
2. Liikmesriigid teevad asjakohast koostööd lõikes 1 osutatud teabe vahetamisel.

2a. Liikmesriigid hõlbustavad taotluse menetlust, võimaldades kolmandate riikide kodanikel esitada taotlus ja viia menetlus lõpule kõikide liikmesriikide jaoks selle liikmesriigi saatkonnas või konsulaadis, mis on taotlejale kõige sobivam. [ME 60]

Artikkel 33

Statistilised andmed

Igal aastal ja esimest korda hiljemalt [...] esitavad liikmesriigid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 862/2007¹ komisjonile statistilised andmed selliste kolmandate riikide kodanike arvu kohta, kellele on väljastatud luba. Lisaks esitatakse komisjonile võimaluse korral statistilised andmed nende kolmandate riikide kodanike arvu kohta, kelle luba on eelmise kalendriaasta jooksul pikendatud või tühistatud, näidates ära nende kodakondsuse. Samal viisil esitatakse statistilised andmed riiki lubatud teadlaste pereliikmete kohta.

Lõikes 1 nimetatud statistiliste andmete vaatlusperiood on üks kalendriaasta ning need esitatakse komisjonile kuue kuu jooksul pärast vaatlusaasta lõppu. Esimene vaatlusaasta on [...].

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määrus (EÜ) nr 862/2007, mis käsitleb ühenduse rände- ja rahvusvahelise kaitse statistikat ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 311/76 võõrtöötajaid käsitleva statistika koostamise kohta (ELT L 199, 31.7.2007, lk 23).

Artikkel 34

Aruandlus

Komisjon hindab käesoleva direktiivi kohaldamist ning esitab korrapäraselt ja esimest korda [viis aastat pärast käesoleva direktiivi ülevõtmise kuupäeva] Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva direktiivi liikmesriikides kohaldamise kohta ning teeb vajaduse korral muudatusettepanekuid.

Artikkel 35

Direktiivi ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt [kahe aasta pärast alates käesoleva direktiivi jõustumisest]. Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse normidesse või nende normide ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Samuti lisavad liikmesriigid märkuse, et kehtivates õigus- ja haldusnormides esinevaid viiteid käesoleva direktiiviga kehtetuks tunnistatud direktiividele käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi ja kõnealuse märkuse sõnastuse näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti, mille nad on vastu võtnud käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas.

Artikkel 36

Kehtetuks tunnistamine

Direktiivid 2005/71/EÜ ja 2004/114/EÜ tunnistatakse kehtetuks alates [käesoleva direktiivi artikli 35 lõike 1 esimeses lõigus sätestatud kuupäevale järgnevast päevast], ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi seoses kõnealuste direktiivide siseriiklikusse õigusesse ülevõtmise tähtajaga, mis on sätestatud I lisa B osas.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ja loetakse vastavalt II lisa vastavustabelile.

Artikkel 37

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 38

Adressaadid

Käesolev direktiiv on kooskõlas aluslepingutega adresseeritud liikmesriikidele.

....

Euroopa Parlamendi nimel

president

Nõukogu nimel

eesistuja

I LISA

A osa

Kehtetuks tunnistatud direktiiv ja selle muudatused
(osutatud artiklis 37)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu (ELT L 375, 23.12.2004, lk 12)
direktiiv 2004/114/EÜ

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (ELT L 289, 3.11.2005, lk 15)
2005/71/EÜ

B osa

Siseriiklikesse õigusaktidesse ülevõtmise [ja kohaldamise] tähtajad
(osutatud artiklis 35)

Direktiiv	Ülevõtmise tähtaeg	Kohaldamise tähtaeg
2004/114/EÜ	12.1.2007	
2005/71/EÜ	12.10.2007	

II LISA

VASTAVUSTABEL

Direktiiv 2004/114/EÜ	Direktiiv 2005/71/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikli 1 punkt a		Artikli 1 punkt a
Artikli 1 punkt b		-
-		Artikli 1 punktid b ja c
Artikli 2 sissejuhatav osa		Artikli 3 sissejuhatav osa
Artikli 2 punkt a		Artikli 3 punkt a
Artikli 2 punkt b		Artikli 3 punkt c
Artikli 2 punkt c		Artikli 3 punkt d
Artikli 2 punkt d		Artikkel 3 punkt e
-		Artikli 3 punktid f ja g
Artikkel 2 punkt e		Artikli 3 punkt l
Artikli 2 punkt f		Artikli 3 punkt h
Artikli 2 punkt g		-
-		Artikli 3 punkt i
-		Artikli 3 punktid m–s
Artikli 3 lõige 1		Artikli 2 lõige 1
Artikli 3 lõige 2		Artikli 2 lõike 2 punktid a–e
-		Artikli 2 lõike 2 punktid f ja

		g
Artikkel 4		Artikkel 4
Artikkel 5		Artikli 5 lõige 1
-		Artikli 5 lõige 2
Artikli 6 lõige 1		Artikli 6 punktid a–e
-		Artikli 6 punkt f
Artikli 6 lõige 2		-
-		Artikkel 7
Artikli 7 lõike 1 sissejuhatav osa		Artikli 10 lõike 1 sissejuhatav osa
Artikli 7 lõike 1 punkt a		Artikli 10 lõike 1 punkt a
Artikli 7 lõike 1 punktid b ja c		-
Artikli 7 lõike 1 punkt d		Artikli 10 lõike 1 punkt b
Artikli 7 lõige 2		Artikli 10 lõige 2
-		Artikli 10 lõige 3
Artikkel 8		-
-		Artikkel 11
Artikli 9 lõiked 1 ja 2		Artikli 12 lõiked 1 ja 2
Artikli 10 sissejuhatav osa		Artikli 13 lõike 1 sissejuhatav osa
Artikli 10 punkt a		Artikli 13 lõike 1 punkt a

Artikli 10 punktid b ja c		-
-		Artikli 12 lõike 1 punkt b
-		Artikli 12 lõige 2
Artikli 11 sissejuhatav osa		Artikli 14 lõike 1 sissejuhatav osa
Artikli 11 punkt a		-
Artikkel 11 punkt b		Artikli 13 lõike 1 punkt a
Artikli 11 punkt c		Artikli 13 lõike 1 punkt b
Artikli 11 punkt d		Artikli 13 lõike 1 punkt c
Artiklid 12–15		-
-		Artiklid 14, 15 ja 16
Artikli 16 lõige 1		Artikli 20 lõike 1 sissejuhatav osa
-		Artikli 20 lõike 1 punktid a–c
Artikli 16 lõige 2		Artikli 20 lõige 2
-		Artikkel 21
Artikli 17 lõike 1 esimene lõik		Artikli 23 lõige 1
Artikli 17 lõike 1 teine lõik		Artikli 23 lõige 2
Artikli 17 lõige 2		Artikli 23 lõige 3

Artikli 17 lõige 3		-
Artikli 17 lõige 4		Artikli 23 lõige 4
-		Artiklid 15, 24, 25, 27
-		Artikkel 17
Artikli 18 lõige 1		-
-		Artikli 29 lõige 1
Artikli 18 lõiked 2, 3 ja 4		Artikli 29 lõiked 2, 3 ja 4
Artikkel 19		-
-		Artikkel 30
Artikkel 20		Artikkel 31
-		Artiklid 32 ja 33
Artikkel 21		Artikkel 34
Artiklid 22–25		-
-		Artiklid 35, 36 ja 37
Artikkel 26		Artikkel 38
-		I ja II lisa
	Artikkel 1	-
	Artikli 2 sissejuhatav osa	-
	Artikli 2 punkt a	Artikli 3 punkt a
	Artikli 2 punkt b	Artikli 3 punkt i

	Artikli 2 punkt c	Artikli 3 punkt k
	Artikli 2 punkt d	Artikli 3 punkt b
	Artikkel 2 punkt e	-
	Artiklid 3 ja 4	-
	Artikkel 5	Artikkel 8
	Artikli 6 lõige 1	Artikli 9 lõige 1
	-	Artikli 9 lõike 1 punktid a–f
	Artikli 6 lõike 2 punkt a	Artikli 9 lõike 2 punkt a
	Artikli 6 lõike 2 punktid a, b ja c	-
	Artikli 6 lõiked 3, 4 ja 5	Artikli 9 lõiked 3, 4 ja 5
	Artikkel 7	-
	Artikkel 8	Artikli 16 lõige 1
	Artikkel 9	-
	Artikli 10 lõige 1	Artikli 19 lõike 2 punkt a
	-	Artikli 19 lõike 2 punkt b
	Artikli 10 lõige 2	-
	Artikli 11 lõiked 1 ja 2	Artikkel 22
	Artikli 12 sissejuhatav osa	-
	Artikli 12 punkt a	-
	Artikli 12 punkt b	-

	Artikli 12 punkt c	Artikli 21 lõige 1
	Artikli 12 punkt d	-
	Artikli 12 punkt e	-
	-	Artikli 21 lõige 2
	Artikli 13 lõige 1	Artikli 26 lõige 1
	Artikli 13 lõige 2	Artikli 26 lõige 1
	Artikli 13 lõiked 3 ja 5	Artikli 26 lõige 1
	Artikli 13 lõige 4	-
	-	Artikli 26 lõiked 2, 3 ja 4
	Artiklid 14–21	-